

เรื่อง ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติม

เรียน เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

อ้างถึง หนังสือของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่ ผผ. ๐๗/๑๑๔ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๕๙

ตามที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ขอทราบข้อเท็จจริงเพิ่มเติม เกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนของข้าพเจ้าและประชาชน อีกกว่าหนึ่งร้อยราย ที่ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ของ มาตรา ๖๑ วรรคสองถึงวรรคสี่แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้าพเจ้าขอ ชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมดังรายละเอียดต่อไปนี้

๑. ตามที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ วรรคสองบัญญัติ ว่า

"ผู้ใดดำเนินการเผยแพร่ข้อความ ภาพ เสียง ในสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือในช่องทางอื่นใด ที่ผิดไปจากข้อเท็จจริงหรือมีลักษณะรุนแรง ก้าวร้าว หยาบคาย ปลุกระดม หรือข่มขู่โดยมุ่งหวังเพื่อให้ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ไป ใช้สิทธิออกเสียง หรือออกเสียงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือไม่ออกเสียง ให้ถือว่าผู้นั้นกระทำการก่อความวุ่นวายเพื่อให้การออก เสียงไม่เป็นไปด้วยความเรียบร้อย"

ซึ่งกฎหมายมาตรานี้มีขึ้นเพื่อห้ามการแสดงออก และการแสดงความคิดเห็นในลักษณะที่ผิดไปจากข้อเท็จจริงหรือมี ลักษณะรุนแรง ก้าวร้าว หยาบคาย ปลุกระดม หรือข่มขู่ โดยกำหนดโทษจำคุกสูงสุดถึงสิบปี และโทษปรับสูงสุดถึงสองแสน บาท การกำหนดว่าห้ามประชาชนแสดงความคิดเห็นลักษณะ "รุนแรง" "ก้าวร้าว" "หยาบคาย" "ปลุกระดม" นั้นเป็นการใช้ ถ้อยคำที่กำกวม มีความหมายกว้าง และไม่มีคำนิยามในกฎหมายดังกล่าว ประชาชนไม่สามารถเข้าใจถึงขอบเขตสิทธิ เสรีภาพได้ว่าจะประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นได้มากน้อยเพียงใด เกี่ยวกับการลงประชามติ และร่างรัฐธรรมนูญฉบับ ที่ร่างโดยคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งมีนายมีชัย ฤชุพันธ์เป็นประธาน ซึ่งกำลังจะนำไปให้ประชาชนลงประชามติ

บทกำหนดโทษของความผิดตามมาตรา ๖๑ วรรคสอง ซึ่งระบุไว้ในวรรคสามและวรรคสี่นั้นเป็นโทษที่รุนแรงเกินไป อัตราโทษจำคุกไม่เกินสิบปีไม่ได้สัดส่วนกับการกระทำเพียงแค่การแสดงความคิดเห็นโดยสุจริต เมื่อเปรียบเทียบกับความผิดฐานยุยงปลุกปั่นให้ประชาชนเกิดความกระด้างกระเดื่อง ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๑๖ ยังกำหนดอัตราโทษไว้ น้อยกว่า คือ จำคุกสูงสุดไม่เกินเจ็ดปีเท่านั้น

ในกระบวนการทำประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ประชาชนจำเป็นต้องได้รับข้อมูลอย่างรอบด้านเพียงพอ ต้องมีโอกาส ได้รับฟังความคิดเห็นที่หลากหลายรอบด้านเพื่อประกอบการคิดวิเคราะห์และตัดสินใจด้วยตนเองอย่างอิสระ ในบรรยากาศ

ทางการเมืองเช่นช่วงเวลานี้ย่อมเป็นวิสัยปกติของประชาชนที่จะสนใจติดตามข่าวสาร แสวงหาข้อมูลความรู้ และแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ ทั้งต่อร่างรัฐธรรมนูญและกระบวนการจัดทำประชามติ ทั้งในทางสาธารณะและในบทสนทนาประจำวันกับคนใกล้ตัว อันเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยชอบธรรมที่ประชาชนสามารถกระทำได้ แต่บรรยากาศที่เกิดขึ้นภายใต้มาตรา ๖๑ ขณะนี้ ประชาชนทุกฝ่ายต่างถูกกดดันให้ตกอยู่ในสภาวะความกลัว ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น ด้วยกฎหมายที่มีโทษหนักแต่มีองค์ประกอบของความผิดไม่ชัดเจน แม้แต่สื่อมวลชนก็ยังลังเลในการสัมภาษณ์นักการเมือง นักวิชาการ ตลอดจนประชาชนทั่วไปเพื่อขอความเห็นเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญที่จะลงประชามติ

แม้ว่าการจำกัดเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นบางส่วนจะเป็นเรื่องที่สามารถกระทำได้เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของสาธารณะ แต่การจำกัดเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นด้วยกฎหมายที่มีโทษหนักและองค์ประกอบของความผิดไม่ชัดเจนในสภาวะที่ประชาชนจำเป็นต้องตกเตียง แลกเปลี่ยน แสดงความคิดเห็น และประชาชนจำเป็นต้องได้รับข้อมูลข่าวสารและบทวิเคราะห์อย่างครบถ้วนรอบด้านเช่นนี้ ทำให้เห็นได้ว่า มาตรา ๖๑ วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ พร้อมบทกำหนดโทษในวรรคสามและวรรคสี่ เป็นกฎหมายที่จำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนเกินความจำเป็น ไม่ได้สัดส่วนกับการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ในทางกลับกัน การจำกัดสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นในช่วงเวลานี้มีแต่จะส่งผลให้การจัดทำประชามติสูญเสียความชอบธรรม ซึ่งกระทบต่อความศักดิ์สิทธิ์ของรัฐธรรมนูญที่จะประกาศใช้ต่อจากนี้ กระทบต่อเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทยในอนาคต และกระทบต่อความสงบเรียบร้อยของสังคมและความมั่นคงของประชาชนในระยะยาว

ในทางปฏิบัติยังปรากฏข้อเท็จจริงอีกด้วยว่า หลังพ.ร.บ.ว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ ประกาศใช้เจ้าหน้าที่รัฐตีความกฎหมายอย่างกว้าง โดยเมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๙ เจ้าหน้าที่ตำรวจได้รื้อนิทรรศการการเมืองเรื่องรัฐธรรมนูญของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และมีการพยายามจับกุมนักวิชาการจากมหาวิทยาลัยมหิดลที่แจกเอกสารรณรงค์ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญ แสดงว่ามีการตีความมาตรา ๖๑ วรรคสองในความหมายที่กว้างมาก และเมื่อวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๙ ตำรวจแถลงข่าวการจับกุม นางจිරพันธุ์ ตันมณี อายุ ๕๙ ปี ชาวจังหวัดขอนแก่น เนื่องจากเผยแพร่ข้อความบนเฟซบุ๊กลักษณะหยาบคายเกี่ยวกับร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่จะนำไปลงประชามติ ตามที่นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษไว้ นางจिरพันธุ์ ตันมณี จึงถูกแจ้งข้อกล่าวหาและถูกสอบสวนว่ากระทำความผิด ตามมาตรา ๖๑ ของพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ ซึ่งกรณีเห็นได้ชัดชัดว่าเป็นการจำกัดเสรีภาพของนางจिरพันธุ์เกินสมควรแก่เหตุ ด้วยกฎหมายที่มีโทษหนัก ซึ่งการแถลงข่าวกรณีนี้เกิดขึ้นหลังจากกฎหมายมาตรานี้มีผลบังคับใช้ได้เพียง ๔ วัน และการแถลงข่าวการจับกุมครั้งนี้จึงได้สร้างบรรยากาศความกลัวเพิ่มขึ้นในสังคม ให้ประชาชนไม่กล้าแสดงความคิดเห็นใดๆ ต่อร่างรัฐธรรมนูญ และกระบวนการจัดทำประชามติ

๒. เสรีภาพการแสดงความคิดเห็น เป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานที่ได้รับการรับรองคุ้มครองมาตลอดในประเพณีการปกครองของประเทศไทย ตัวอย่างเช่น

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ บัญญัติไว้ว่า

"มาตรา ๔๕ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๓๙ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ เพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัวหรือความเป็นอยู่ ส่วนตัวของบุคคลอื่น เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๓๔ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการพูด การเขียน การพิมพ์ และการโฆษณา

การจำกัดเสรีภาพเช่นว่านี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือเพื่อคุ้มครองสิทธิ เสรีภาพ เกียรติยศหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น หรือเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อป้องกันหรือระงับความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชน”

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน เป็นเสรีภาพที่ได้รับการคุ้มครองมายาวนานตาม ประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ในรัฐธรรมนูญทุกๆ ฉบับที่ ผ่านมา

ในสภาวะปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีรัฐธรรมนูญที่ทำหน้าที่บัญญัติรับรองสิทธิ เสรีภาพของประชาชนโดยแจ่มแจ้ง โดยละเอียด มีเพียงมาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เท่านั้น ที่บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๔ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค บรรดาที่ชนชาวไทยเคยได้รับการคุ้มครองตามประเพณีการปกครองประเทศไทยในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ย่อมได้รับการคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญนี้”

ดังนั้น เมื่อมาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ รับรองคุ้มครองสิทธิเสรีภาพตามประเพณีการปกครองประเทศไทย เสรีภาพการแสดงความคิดเห็นเป็นหนึ่งในสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามตามประเพณีการปกครองประเทศไทย และพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ วรรคสอง ขัดกับหลักเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นที่ระบุไว้ในรัฐธรรมนูญมีผ่านมาทั้งสามรัฐธรรมนูญ ทั้งไม่เข้าข่ายที่จะอ้างเป็นข้อยกเว้น ดังนั้นพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ จึงขัดกับ มาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

๓. พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ วรรคสอง ขัดกับหลักเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานที่ได้รับรองคุ้มครองไว้ในพันธกรณีระหว่างประเทศหลายฉบับที่ประเทศไทยลงนามเข้าร่วมเป็นรัฐภาคี ตัวอย่างเช่น

ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน หรือ Universal Declaration of Human Rights (UDHR) ซึ่ง
บัญญัติรับรองเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นของมนุษย์ทุกคนเอาไว้ในข้อที่ ๑๙. ว่า

“ข้อ ๑๙ ทุกคนมีสิทธิในอิสรภาพแห่งความเห็นและการแสดงออก ทั้งนี้สิทธินี้รวมถึงอิสรภาพที่จะถือเอาความเห็นโดยปราศจากการแทรกแซงและที่จะแสวงหา รับ และส่งข้อมูลข่าวสารและข้อคิดผ่านสื่อใด และโดยไม่คำนึงถึงพรมแดน” (จากเว็บไซต์ของกระทรวงต่างประเทศ)

กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง หรือ International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) ซึ่งบัญญัติรับรองเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นของมนุษย์ทุกคนเอาไว้ในข้อที่ ๑๙. ว่า

“ข้อ ๑๙

๑. บุคคลทุกคนมีสิทธิที่จะมีความคิดเห็นโดยปราศจากการแทรกแซง

๒. บุคคลทุกคนมีสิทธิในเสรีภาพแห่งการแสดงออก สิทธินี้รวมถึงเสรีภาพที่จะแสวงหา รับ และเผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารและความคิดทุกประเภท โดยไม่คำนึงถึงพรมแดน ทั้งนี้ไม่ว่าด้วยวาจาเป็นลายลักษณ์อักษร หรือการตีพิมพ์ในรูปแบบของศิลปะ หรือโดยอาศัยสื่อประการอื่นตามที่ตนเลือก

๓. การใช้สิทธิตามที่บัญญัติในวรรค ๒ ของข้อนี้ต้องมีหน้าที่และความรับผิดชอบพิเศษควบคู่ไปกับการใช้สิทธิดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดในบางเรื่องแต่ทั้งนี้ข้อจำกัดนั้นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายเฉพาะและจำเป็นต่อ

(ก) การเคารพในสิทธิหรือชื่อเสียงของบุคคลอื่น

(ข) การรักษาความมั่นคงของชาติ หรือความสงบเรียบร้อย หรือการสาธารณสุข หรือศีลธรรมของประชาชน”

<http://www.mfa.go.th/humanrights/human-rights-obligation/international-human-rights-mechanism/iccpr>

เนื่องจากมาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ บัญญัติรับรองสิทธิเสรีภาพของประชาชนตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีอยู่แล้ว ตามที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๒. ดังนั้นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นจึงต้องได้รับการคุ้มครองตาม มาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ เมื่อพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ ขัดกับหลักเสรีภาพการแสดงความคิดเห็นที่ได้บัญญัติรับรองไว้โดยพันธกรณีระหว่างประเทศดังที่กล่าวมานี้ ดังนั้นพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ วรรคสอง และบทลงโทษในวรรคสามกับวรรคสี่จึงขัดกับ มาตรา ๔ ของรัฐธรรมนูญ (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗

๔. ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้อ ๒. ว่า พระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ วรรคสองถึงวรรคสี่ขัดกับหลักเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น ซึ่งได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๕ กล่าวโดยเฉพาะ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับพุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังมี มาตรา ๒๙ และมาตรา ๖๕ วรรคท้าย ที่บัญญัติไว้ว่า

“มาตรา ๒๙ การจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็น และจะกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิและเสรีภาพนั้นมิได้

กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ทั้งต้องระบุบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญที่ให้อำนาจในการตรากฎหมายนั้นด้วย

บทบัญญัติในวรรคหนึ่งและวรรคสองให้นำมาใช้บังคับกับกฎที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายด้วยโดยอนุโลม”

“มาตรา ๑๖๕ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งย่อมมีสิทธิออกเสียงประชามติ การจัดให้มีการออกเสียงประชามติให้กระทำได้ในเหตุ ดังต่อไปนี้

(๑) ในกรณีที่คณะรัฐมนตรีเห็นว่ากิจการในเรื่องใดอาจกระทบถึงประโยชน์ได้เสีย ของประเทศชาติหรือประชาชน นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีอาจปรึกษาประธาน สภาผู้แทนราษฎรและประธานวุฒิสภาเพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาให้มีการออกเสียงประชามติได้

(๒) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการออกเสียงประชามติ

การออกเสียงประชามติตาม (๑) หรือ (๒) อาจจัดให้เป็นการออกเสียงเพื่อมีข้อยุติ โดยเสียงข้างมากของผู้มีสิทธิออกเสียงประชามติในปัญหาที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ หรือเป็น การออกเสียงเพื่อให้คำปรึกษาแก่คณะรัฐมนตรีก็ได้ เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นการเฉพาะ

การออกเสียงประชามติต้องเป็นการให้ออกเสียงเห็นชอบหรือไม่เห็นชอบในกิจการ ตามที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติ และการจัดการออกเสียงประชามติในเรื่องที่ขัดหรือแย้งต่อ รัฐธรรมนูญหรือเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือคณะบุคคล จะกระทำมิได้

ก่อนการออกเสียงประชามติ รัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และให้บุคคล ฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบกับกิจการนั้น มีโอกาสแสดงความคิดเห็นของตนได้อย่างเท่าเทียมกัน”

จะเห็นได้ว่า นอกจากพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ วรรคสองถึงวรรคสี่จะขัดกับหลักการเรื่องเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น ในมาตรา ๔๕ แห่งรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ แล้ว ยังขัดกับหลักการเรื่องการออกเสียงประชามติ ที่รัฐต้องดำเนินการให้ข้อมูลอย่างเพียงพอ และให้ฝ่ายที่เห็นชอบและไม่เห็นชอบ มีโอกาสแสดงความคิดเห็นได้อย่างเท่าเทียมกัน ตามมาตรา ๖๕ อีกด้วย

ซึ่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๙ มาตรา ๖๑ วรรคสองและบทลงโทษตามวรรคสามและวรรคสี่เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้ออกมาและเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพของประชาชนเกินกว่าความจำเป็น และเป็นการจำกัดสิทธิเสรีภาพมากจนเกินไป ถึงขนาดที่ทำให้ผู้คนในสังคมไม่กล้าแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่จำเป็น จึงกระทบกระเทือนสาระสำคัญของสิทธิเสรีภาพการแสดงความคิดเห็น ดังนั้นจึงขัดกับมาตรา ๒๙ อีกด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายจอน อึ้งภากรณ์)

ผู้อำนวยการโครงการอินเทอร์เน็ตเพื่อกฎหมายประชาชน
ผู้ร้องเรียน